

Täysistunto

Keskiviikko 24.6.2015 klo 14.00—19.22

4. Eduskunnan pankkivaltuuston kertomus 2014

Kertomus K 14/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan. Meille asian esittelee edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.45 **Ben Zyskowicz kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisat kansanedustajat! Käsittelyssä on nyt Pankkivaltuuston kertomus vuodelta 2014. Kuten viime vuonnakin, Suomen Pankin riskejä käsitellään kootusti omassa erillisessä alaluvussa. Samoin Pankkivaltuuston käsittelemät asiat ja sen arviot Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan toimista löytyvät omista alaluvuista.

Kertomus keskittyy normaaliin tapaan kertomusvuoden tapahtumiin, ja sen tiedot perustuvat laadintavaiheessa keväällä 2015 käytettävissä olleisiin tietoihin. Tämänvuotisessa kertomuksessa otetaan huomioon eduskunnan talousvaliokunnan mietinnössä tehty ehdotus, jonka mukaan Euroopan keskuspankin roolit yhtäältä rahapolitiikan toimijana ja toisaalta rahoitussektorin valvojana olisi hyvä erottaa toisistaan. Tämä on johtanut muutokseen kertomuksen alaluvuissa 2.2 ja 7.3.

Aiempien vuosien kehitykseen verrattuna euroalueen talousnäkymät vaikuttivat kertomusvuoden 2014 alkupuolella melko suotuisilta. Tuolloin arvioitiin, että euroalueen talous elpyy, vaikka kasvu olikin yhä hidasta ja epävarmaa. Syksyä kohden näkymät kuitenkin heikkenivät jälleen. Venäjän aiheuttama ja yhä jatkuva Ukrainan kriisi oli yksi epävarmuuden lähteistä.

Vuonna 2013 aloittamansa ennakoivan viestinnän mukaisesti EKP:n neuvosto harjoitti kertomusvuoden 2014 kuluessa kevyttä rahapolitiikkaa. EKP:n neuvosto päätti kertomusvuoden kesä- ja syyskuun aikana rahapolitiikan keventämisestä, likviditeettiä lisäävistä toimista sekä toimista, joilla tehostettiin rahapolitiikan välittymistä reaalityouteen. Näiden toimien taustalla olivat euroalueen heikko talouskehitys ja inflaation hidastuminen. Toimilla kevennettiin rahapolitiikkaa edelleen ja tuettiin ennakoivaa viestintää. Niiden avulla haluttiin varmistaa, että rahoitusolojen keventyminen välittyy reaalityouteen. Euroalueella rahoituksesta merkittävä osa kulkee pankkien kautta, joten on tärkeää, että rahapolitiikan kevennys heijastuu lopulta myös pankkien antolainauskorkoihin. Kertomusvuoden joulukuussa EKP:n neuvosto päätti, että mahdollisten lisätoimien tarvetta arvioidaan vuoden 2015 alkupuolella. Sitten kertomusvuoden jo päättyttyä EKP ilmoittikin, että se laajentaa omaisuuserien ostoja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Rouva puhemies! Pankkiunionin muotoutuminen jatkui kertomusvuonna. Osana sitä EKP toteutti kertomusvuonna yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa pankkien niin sanotun kattavan arvioinnin. Kattava arviointi koostui pankkien saamisten laadun yhdenmukaisesti toteutetusta arvioinnista sekä stressitestistä, jolla arvioitiin pankkien vakavaraisuuden kehitystä epäsuotuisan talouskehityksen oloissa. Stressitestin avulla voidaan arvioida pankkien kykyä selviytyä poikkeuksellisista tilanteista.

Kattava arviointi kohdistui euroalueen 130 suurimpaan pankkiin. Sen tavoitteena oli saada yhteismitallinen kuva euroalueen pankkien tilanteesta, taseiden laadusta ja tappionsietokyvystä ennen valvontavastuun siirtymistä EKP:lle. Kattavan arvioinnin tulokset valmistuivat lokakuun 2014 lopulla. Tuloksien mukaan suuri osa pankeista selvitti kattavan arvioinnin hyvin. Kattavassa arvioinnissa mukana olleiden suomalaispankkien — Nordea Pankki Suomi -konsernin, OP-Pohjola-ryhmän ja Danske Bank -konsernin — vakavaraisuus ylitti edellytetyt vähimmäistasot selvästi.

Pankkien kattavan arvioinnin ja stressitestien jälkeen arvioitavina olleiden pankkien valvonta siirtyi marraskuussa 2014 yhteiselle valvontamekanismille. Pankkiunioniin kuuluvien vähemmän merkittävien pankkien suorasta valvonnasta vastaavat edelleen kansalliset valvojat. EKP kuitenkin huolehtii siitä, että valvonta perustuu koko pankkiunionissa yhtenäisiin käytäntöihin.

Yhteistä pankkien kriisiratkaisumekanismeja koskeva Euroopan parlamentin ja EU-neuvoston asetus tuli voimaan elokuussa 14. Yhteinen kriisiratkaisumekanismi aloittaa toimintansa täydessä laajuudessaan ensi vuoden alussa. Yhteinen kriisiratkaisumekanismi vastaa tulevaisuudessa pankkiunioniin kuuluvien maiden kaikkien pankkien kriisiratkaisusta.

Kriisiratkaisumekanismien ensisijaisena tavoitteena on tehdä mahdolliseksi se, että vakaviin ongelmiin ajautuvien pankkien toiminta voidaan uudelleenjärjestellä hallitusti ja nopeasti. Tavoite on, että veronmaksajille koituvat kustannukset ja reaalityöelämälle aiheutuvat haitat jäisivät mahdollisimman pieniksi. Pankkien ongelmista vastaisivat ensisijaisesti niiden omistajat, velkojat ja suurrahoittajat, kuten oikein on. Pyrkimyksenä on lopettaa se sietämätön tilanne, että pankkien voitot ovat yksityisiä mutta tappiot yhteisiä.

Arvoisa rouva puhemies! Luulenpa, että tätä esittelypuheenvuoroa ei voi tänään käyttää mainitsematta Kreikkaa. Mitään kattavaa yhteenvetoa tässä ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaista tehdä. Totean vain, että Kreikan osalta tilanne on äärimmäisen akuutti eli juuri tälläkin hetkellä, ilmeisesti ihan sananmukaisesti, euromaiden valtiovarainministerit ovat asian tiimoilta koolla. Ylivelkaantunutta Kreikkaa on tuettu, lainoitettu ja rahoitettu useaa kautta. Kriisin ratkaisun avaimet ovat viime kädessä kreikkalaisilla itsellään. Kuten olen useasti todennut, lähtökohta ei voi olla se, että jokin maa voisi jatkuvasti vyöryttää vastuuta omista veloistaan muille. Sanon suoraan, että henkilökohtaisesti minun on vaikeata ymmärtää kreikkalaisten ajattelua tässä asiassa.

Katsoin parisen päivää sitten joltakin englantilaiselta televisiokanavalta keskustelua, jossa kreikkalainen osanottaja sanoi, että hänen eläkkeellä oleva ja koko ikänsä ahkerasti työtä tehnyt ja veroja maksanut opettajaäitinsä on syytön Kreikan nykyisiin talousongelmiin. Näin asia varmasti onkin. Mutta toisaalta: eikö suomalainen tai saksalainen tai hollantilainen eläkeläinen tai yleensäkin veronmaksaja ole vielä vähemmän syyllinen Kreikan nykyongelmiin? Millä ihmeen logiikalla Kreikan velkojen maksaminen kuuluisi heille? Ei minun mielestäni millään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Kreikka on nyt konkreettinen esimerkki siitä, miksi Suomen Pankin vakavaraisuudesta ja riskipuskureista on tärkeää pitää huolta. Euroopan keskuspankkijärjestelmän osana Suomen Pankilla on laskennallisia taloudellisia osuuksia Kreikan veloissa. Pankin saataville on vakuudet, ja turvana ovat myös Kreikan keskuspankin ja Euroopan keskuspankin omat puskurit. Jos kuitenkin pahin mahdollinen vaihtoehto, se ääri vaihtoehto, halutaan yksinkertaistetusti esittää, voidaan sanoa, että Suomen Pankin eurojärjestelmän pääoma-avaimen mukainen laskennallinen osuus Kreikassa on tällä hetkellä runsaat 2 miljardia euroa. Toisaalta on heti perään todettava, että mikäli tällainen teoreettinen tulema olisi toteutuakseen Euroopassa, olisi silloin paljon suurempiakin murheita käsillä kuin Kreikan maksukyvyttömyys.

Pankkivaltuusto on seurannut säännöllisesti Suomen Pankin riskiprofiilin ja taseen kehitystä. Pankkivaltuuston näkemys on, että Suomen Pankin vakavaraisuus oli kertomusvuoden lopulla riittävä kattamaan pankin tehtävien hoitamisesta johtuvat riskit ja se on sitä edelleen.

Arvoisa rouva puhemies! Aivan lopuksi totean, että Suomen Pankin voitto kertomusvuodelta 2014 oli hieman yli 150 miljoonaa euroa. Pankkivaltuusto päätti keväällä, että voitosta 12,6 miljoonaa euroa käytetään Suomen Pankin vararahaston kartuttamiseen. Loppuosa eli noin 137,5 miljoonaa euroa siirrettiin valtion loputtomiin tarpeisiin.

17.54 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä entinen Pankkivaltuuston puheenjohtaja, nykyinen jäsen, edustaja Zyskiewicz käytti hyvän puheenvuoron. Itsekin olin Pankkivaltuuston puheenjohtajana 2000-luvun alkupuolella, jolloin edustaja Heinäluoma oli varapuheenjohtajana. Muistan, kun silloin valtiovarainministeri ja ministeri Wideroos (Eero Heinäluoma: Toinen valtiovarainministeri!) — toinen valtiovarainministeri Wideroos — ja hallituskin ajoivat sitä, että Suomen Pankin pääomia pitää leikata siihen valtion pohjattomaan kassaan, koska ei ole näköpiirissä enää, että tulee suuria tarpeita finanssikriisin johdosta. Silloin se onnistuttiin torjumaan, ja se oli sinällään jo merkillinen yritys, ja tänään nähdään, että Suomen Pankki tarvitsee todella ne pääomansa, mitkä sillä on.

Ihan lyhyesti muutama kommentti. Viime viikolla Euroopan tuomioistuimien antoi päätöksensä koskien Euroopan keskuspankin roolia, sitä, onko se ylittänyt toimivaltansa keskuspankkirahoituksessa. Tämä asia oli tullut sinne Saksan perustuslakituomioistuimen toimesta lausuntopyyntönä, kun oli tehty monia kanteluita Saksassa asian johdosta. Euroopan tuomioistuin totesi, että valtion velkakirjan osto jälkimarkkinoilla OMT-ohjelman mukaisin ehdoin ei ole kiellettyä julkisen sektorin keskuspankkirahoitusta ja että sillä ei myöskään kierretä keskuspankkirahoituksen kieltä, koska ohjelma on niin tiukan ehdollinen ja siinä on vähimmäisrajat liikkeellelaskun ja ostojen välillä ja niin edelleen. Tämä päätös on tärkeä päätös, ja minusta etukäteen ajatellen ei ollut täysin selvää, että tämä tulkinta on näin selkeä.

Arvoisa puhemies! Euroopan keskuspankin roolista vähän laajemmin: Edustaja Zyskiewicz sanoi, että rahapolitiikka on ollut kevyttä. Se on todella ollut kevyttä. Tällä kevyellä rahapolitiikalla EKP antaa jäsenmaille lisää aikaa laittaa taloutensa kuntoon, tehdä rakenteellisia uudistuksia. Sehän ei ratkaise Euroopan kilpailukykyä ja talouden rakenteiden ongelmia mitenkään. Valitettavan huonosti jäsenmaat ovat tätä lisää aikaa käyttäneet hyväkseen. Tosin näemme, että tiettyä edistymistä on tapahtunut Irlannissa, Espanjassa, Portugalissa, mutta suurelleen jäsenmaat mielestäni eivät ole tehneet tarpeeksi. Aikaa myöten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

näin kevyellä rahapolitiikalla on totta kai myöskin riskinsä, ja sitä kannattaa miettiä myöskin Suomen Pankissa, joka kuuluu Euroopan keskuspankkijärjestelmään.

Euroopan keskuspankin rooli on muuttunut siitä, mitä se oli perussopimuksessa. Kuitenkin mielestäni kiistatta Euroopan keskuspankilla on nyt iso rahamarkkinoiden vakautta turvaava rooli. Myöskin pankkivalvonta on siirtymässä, siirtynyt Euroopan keskuspankin yhteyteen hyvin merkittävällä tavalla. On muitakin ominaispiirteitä, jotka kertovat siitä, että Euroopan keskuspankki on ottanut selkeästi isomman roolin kuin sillä alun perin oli perussopimuksessa. Tässä tullaan siihen ongelmaan, pitäisikö myöskin Euroopan keskuspankin valvontaa muuttaa jotenkin.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimessa ollessani näistä asioista myös keskusteltiin ja todettiin, että yleinen periaatehan on se, että kun julkisia varoja käytetään, aina pitää olla kolme asiaa: accountability, transparency, public audit eli tilivastuu, läpinäkyvyys ja julkinen valvonta. Nyt Suomenkin osalta tämä vielä muuttuu, kun pankkiunionia rakennetaan. Euroopan keskuspankissahan ei käytännössä ole julkista valvontaa. Se on yksityisen tilintarkastusyhtiön tarkastettavana. Ainoastaan pieni siivu hallinnon osalta on Euroopan tilintarkastustuomioistuimen valvonnassa.

Suomen valtion tilinpäätöksessä on nyt vastuita liittyen finanssimarkkinoiden tilanteeeseen, liittyen siihen, että olemme osa euroaluetta, olemme Euroopan vakausmekanismeissa mukana, me olemme kohta Euroopan pankkiunionissa mukana. Nämä vastuut ovat tietenkin julkisen valvonnan, eduskunnan budjettivallan näkökulmasta myöskin asioita, joita kannattaa miettiä, ja ymmärtääkseni tarkastusvaliokunnassa on ajatuksia, että niitä pitää tarkemmin miettiäkin. Eli yhteenvetona voisi todeta, että Euroopan keskuspankin rooli on muuttunut, ja tässä mielessä sen asemaa pitää myöskin tarkastella julkisen valvonnan näkökulmasta.

Puhemies! Aivan lyhyesti Kreikasta. Kreikan perusongelma on se, että Kreikassa ei ole toimivaa julkista hallintoa, riittävän hyvää julkista hallintoa. On välttämätöntä näissä nykyisissä oloissa, globaalissa rakennemuutoksen maailmassa, yhteisvaluutan oloissa, että valtio pystyy budjetoimaan menonsa, pystyy vastuullistuttamaan menonsa, pystyy valvomaan menonsa. Siis budjetointijärjestelmän täytyy toimia. Toisaalta valtion täytyy pystyä keräämään veroja kattavasti, tehokkaasti. Tätä Kreikalla valitettavasti ei tänäkään päivänä vielä ole. Kreikkahan oli hyvällä alulla uudistusten tiellä, mutta valitettavasti se pysähtyi. OECD:n tutkimukset kertovat juuri näistä ongelmista. Myöskin valvonta Kreikassa on puutteellista.

Niin kauan kuin ei ole riittävän hyvää julkista hallintoa Kreikassa, nämä rahat, joilla joudutaan tukemaan valtiota, keskuspankkijärjestelmää, menevät valitettavasti mustaan aukkoon. Tämä on tietysti ongelma Suomelle ja euroalueella laajemminkin. Mielestäni tämä asia pitäisi nostaa myöskin Suomen hallituksen keskusteluissa esille paremmin, että Kreikan on kerta kaikkiaan saatava hallintonsa paremmin toimimaan.

Valtiohan voi maksaa velkansa kolmella tavalla. Se talouskasvun kautta voi tasapainottaa talouttaan, jos talouskasvu on voimakas. Se voi tehdä säästöjä, leikkauksia, niin kuin me teemme. Sitten on kolmas tapa: kaverit maksavat. On selvää, että poliittisesti tämä kaverit maksaa -linja ei voi jatkua ja Kreikan on omankin taloutensa kannalta välttämättä saatava julkinen hallintonsa paremmin toimimaan. (Eduskunnasta: Hyvä puheenvuoro!)

18.02 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tuossa taustalta huudettiin, hyvä puheenvuoro. Minusta on tärkeää, että kaiken kaikkiaan eduskunnalla on aina tämä mah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

dollisuus tarkastella myös Suomen Pankin toimintaa. Tänä päivänä varmasti se akuutein asia on, kuten edellisestkin puhujat ovat maininneet, tämä Kreikan tilanne. Ja tietenkin eduskunnan kannalta ja eduskunnan budjettivallan kannalta on äärimmäisen tärkeää, että pystymme hahmottamaan kokonaisriskin, tuli se sitten omien lainajärjestelyjen kautta, tuli se sitten EKP:n kautta, IMF:n kautta ja niin pois päin. Siksi tämä on erittäin tärkeää keskustelua, mitä tänä päivänä ja näinäkin tunteina kaiken kaikkiaan täällä käydään. Mielestäni myös tämä EKP:n rooli — paitsi että hintavakaus siellä kärjessä aina tulee — myös mahdollisuutena tukea yleistä talouspolitiikkaa ja työllisyysnäkökulmia on hyvin tärkeä tänä päivänä.

Puhemies! Tästä Kreikasta vielä sen verran, että on hyvin tärkeitä tänään myös nähdä se ikään kuin jatkumo, mitä tässä vuosien varrella on tapahtunut. Silloin kun tämä kaikki alkoi ja vuonna 2010 keskustelimme täälläkin ensimmäistä kertaa näistä mahdollisista tukijärjestelyistä, niin me sosialidemokraatit näimme hyvin vahvasti, että valitettavasti voi olla niin, että joskus tulevaisuudessa tästä tilanteesta Kreikka ei tule selviämään. Siksi halusimme turvata veronmaksajien riskejä ja rajata vastuuta ja olimme sitä meiltä, että voi olla, että vakuuksille tulevaisuudessa on tarvetta. Näin ollen edellytimme, että ennen lainanantoa Suomen tulisi vaatia saatavilleen vakuudet sekä myös sijoittajien tulisi ottaa osaa tähän järjestelyyn. No, näin ei käynyt. Myönnettiin kahdenvälinen laina, josta Suomella on todellakin sitten vastuut olemassa ilman vakuuksia. Mutta SDP:n politiikka pysyy hyvin johdonmukaisena: kun sitten seuraava hallitus tuli ja jälleen kerran näitä asioita käsitelimme, niin silloin oli hyvä, että Suomen linja yhtenäisesti muuttui ja näille seuraaville ERVV:n kautta tullee lainoille me saimme valtiovarainministeri Jutta Urpilaisen taistelemana vakuudet ja tuolloin myös toteutettiin sijoittajan vastuuta. Ja tämä oli — tänä päivänä, jos koskaan, sen näemme — enemmän kuin tarpeen. Nyt meillä tämän ansiosta on tilillä noin miljardi euroa turvaamassa suomalaisten veronmaksajien saatavia siinä tilanteessa, että kaikki ei hyvin menisi. Toki jokainen meistä toivoo, (Puhemies koputtaa) että kaikki Kreikassa hyvin menisi. — Puhemies! Siirrynkö hetkeksi tuonne puhujakorokkeelle?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Puhukaa siitä loppuun.

Kiitos, arvoisa puhemies, joustavuudesta. — Me pidämme hyvin tärkeänä nyt, kun tulevia ratkaisuja tehdään, että me huolehdimme siitä, että tämä miljardin säästöpossu, joka meillä on olemassa, ei tule rikotuksi. Eli me emme missään nimessä voi täällä Suomessa hyväksyä missään vaiheessa velkojen leikkauksia, mitä silloin tällöin on väläytelty tässä akuutissakin keskustelussa. On hyvin tärkeää, että nykyhallitus pysyy tässä tiukkana ja toteuttaa edellisen hallituksen aloittamaa johdonmukaista linjaa sen suhteen, että todellakaan piikki ei saa olla auki ja yhteinen: eri maiden velkojen pitää pysyä yksittäisinä velkoina, ja ne eivät voi olla yhteisvastuullisia. Siksi nämä linjanvedot, mistä tänäänkin täällä puhumme, ovat äärimmäisen tärkeitä, puhemies.

18.06 Markku Eestilä kok: Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että kerran vuodessa eduskunnassa keskustellaan Suomen Pankista ja täällä voi käyttää puheenvuoroja. Itse haluaisin vähän maallikkonäkökulmasta tuoda esille sen, että oman käsitykseni mukaan kansainväliset rahoitusmarkkinat ovat aina kriisissä, ne ovat aina kuilun partaalla. Sellaista ikään kuin selvää ajanjaksoa, jolloin kaikki olisi ikään kuin helposti suunniteltavissa ja sen perusteelta tehtävissä päätöksiä, ei käsitykseni mukaan ole.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Ihan mielenkiintoisia kuvioita tässä hyvin tehdyssä kertomuksessa on esimerkiksi sivulla 12 kuvio 13, jossa on Suomen vaihtotaseen ylijäämä, joka kylläkin on viimeisenä neljänä vuotena ollut alijäämä. Minun mielestäni tästä kuviosta kannattaa muutama sana käyttää sen takia, että kun meillä tämä euroalue ei ole liittovaltio, silloin se tarkoittaa sitä, että jos joku maa tekee alijäämää, niin jonkun täytyy tehdä käsittääkseni ylijäämää, ja jos en aivan väärin muista, niin kumulatiivinen ylijäämä Saksalla on yli 1 000 miljardia. Ja kun Saksa on maailman suurin pääoman viejä, se rahoittaa omaa vientiteollisuuttaan, niin näkemykseni mukaan euro on ollut Saksalle erityisen hyvä — saattaa olla, että se ei sitä olisi, jos Saksalla olisi oma markka — ja koska me emme ole liittovaltio, niin se tarkoittaa sitä, että olemme pysyvästi sillä tiellä, että jossakin on aina alijäämää.

Jos itse arvioisin tätä koko eurojärjestelmää ja sen tulevaisuutta, niin varsinkin kun nyt Euroopan keskuspankki on sitten eri mekanismein ja eri papereihin käärittyinä lähtenyt panemaan yli 1 000 miljardia jälleen rahaa markkinoille ja kun on epävarmaa, että nämä valtiot pystyvät korjaamaan kilpailukykyään nimenomaan Saksaan nähden, niin meillä jatkuvat nämä alijäämät ja velkakriisit. Ja sen vuoksi itse en välttämättä usko pankkiunioniin. Vaikka siellä on erittäin hyviä mekanismeja nyt ja täällä sivulla 38 on sitten yleinen valvontamekanismikin monessa eri laatikossa ja se antaa sen kuvan, että me saisimme ikään kuin Euroopan keskuspankin kautta, koska valvonta on sinne keskitetty ja menty ikään kuin pieni askel liittovaltion suuntaan, niin itse en valitettavasti usko, että se antaisi meille varmuuden siitä, että rahamarkkinat ovat hyvässä kontrollissa.

Sen takia meidän täytyy kerran vuodessa täällä arvioida Suomen Pankin ja Suomen näkökulmasta, mikä on euron tulevaisuus ja mikä on sitten Suomen mahdollinen reagointi tähän eurojärjestelmässä, koska me emme pysty enää devalvoimaan, ja sen takia meillä tulee olemaan vaikeuksia, koska meillä ei ole historiallisista syistä johtuen kovin suuria hinta- ja palkkajoustoja. Ja jos tämä yhteiskuntasopimus nyt vie asioita siihen suuntaan polkematta kenenkään oikeuksia, niin se on ehkä ainut tie, millä Suomi voi sitten omaa kilpailukykyään parantaa. Sen takia koen, että nykyhallituksen suunnitelmat lähteä yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa neuvottelemaan yhteiskuntasopimuksesta on kuitenkin linjana oikea.

Jos me ajattelemme tätä tilannetta tällä hetkellä, en ole asiantuntija Kreikan suhteen, mutta voi olla näin, kuten täällä edustaja Ala-Nissilä puhui, että Kreikassa hallinnossa on ongelmia, mutta kyllä siellä saattaa olla ongelmia myös tämän euron ja valuutan kanssa. Kreikka toimii ympäristössä, jossa on aivan eri palkka- ja hintarakenne sen naapurustossa. Turkki vie siltä turistit. Turkin liira muistini mukaan on 7—8 vuodessa devalvoitunut aika paljon: aikanaan eurolla sai 1,5 liiraa, nyt saa 3. Kreikan on erittäin vaikea toimia tässä toimintaympäristössä. Ja sen takia saattaa olla, että Kreikka on pysyvästi tuomittu alijäämiin ja ongelmiin, ja jos Kreikalla olisi oma raha, oma valuutta, niin sen devalvoitumisaste olisi 50—70 prosenttia.

Tämä on nyt se Suomen tie, ja meidän täytyy vain tässäkin salissa joskus keskustella, olemmeko siinä välitilassa: kun me emme ole oikein itsenäinen valtio mutta kun emme ole liittovaltio, olemme välitilassa, joka saattaa olla se kaikkein hankalin. Historia on osoittanut, että jos meillä on valuuttaunioni, sen käytännössä pitäisi todennäköisesti olla enemmänkin liittovaltio, että se toimisi, koska silloin siellä nämä ylijäämät lähettäisiin ikään kuin jakamaan niille maille, jotka niitä tarvitsevat, ja todennäköisesti se kohde, mihin ne ylijäämät pitäisi pistää, olisi sosiaalipuoli ja työttömyyskorvaukset.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä hieman omia näkemyksiäni.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

18.11 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Tämä Kreikan tilanne on tietysti juuri akuutisti jälleen kerran päällä. Kyllä on ihan välttämätöntä, niin kuin tähän asti on toimittukin, että lainanantajat ovat pitäneet varsin tiukkaa linjaa sen suhteen, että Kreikan pitää omaa talouttaan uudistaa. Tietysti tuntuu jossain määrin ei ehkä erikoiselta eikä yllättävältäkään, mutta tietysti tilanne on sillä tavalla mielenkiintoinen, että nyt sitten aivan tässä kalkkiviivoilla on niin käymässä, että Kreikan hallitus on myöntymässä niihin asioihin, joista on jo pitkään puhuttu. Aika näyttää, syntyykö siinä ratkaisu.

Arvoisa puhemies! Olen kuitenkin paljon enemmän huolissani vielä Suomen taloudesta kuin Kreikan taloudesta, ja siihen ehkä tässä salissa voidaan enemmän vaikuttaa. Kyllähän tässä Pankkivaltuuston kertomukseen viitaten huomioitava asia on se, että tämän kevyen rahapolitiikan aikana Suomi ei ole päässyt mukaan siihen kasvuun, mitä lähes kaikkialla muualla euroalueella on tapahtunut. Kyllä sille yksiselitteinen syy on se, että meidän kilpailukykyämme ja suomalaisen työn kilpailukyky on yksinkertaisesti liian heikko. Kyllä se väistämättä johtaa siihen, että yhteiskuntasopimus on tähän maahan aikaansaattava sillä tavalla, että sillä voidaan kilpailukykyä parantaa, suomalaista työllisyyttä parantaa, vientiä edistää. Toivon kyllä, että kaikki mahdolliset voimat ovat sitä ratkaisua tukemassa, siitäkin asiasta tänään jälleen keskustellaan.

18.13 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty tänään erinomaisen hyvää ja tarpeellista keskustelua erityisesti Euroopan keskuspankin muuttuneesta ja muutoksessa olevasta roolista ja sitten toisaalta sen vaikutuksista meidän suomalaisten kannalta. Pankkivaltuutettu, edustaja Ala-Nissilä oikeastaan kiteytti tämän ison muutoksen, joka EKP:n roolissa on kaksivaiheisesti tapahtunut viime vuosien aikana. Mielenkiintoista on, että EKP:n tehtäväksiäntä tänä aikana on kuitenkin pysynyt ennallaan. Ainut, mikä on muuttunut, on pääjohtajan nimi. Sen jälkeen, kun pääjohtajaksi tuli italialainen Draghi, käytännössä EKP:n politiikka on muuttunut huomattavasti dynaamisemmaksi ja voimakkaammaksi ja politiikkaan on tullut paitsi tämä hintavakaustekijä myös sitten näkökohdat kasvun ja sitä kautta työllisyyden tukemisesta. Muutos on tapahtunut kahdessa vaiheessa. Ensin pelkästään pääjohtajan julkinen kannanotto riitti pysäyttämään rahoitusmarkkinoiden epävakauden ja tuomaan eteläisen Euroopan valtioiden joukkovelkakirjalainojen korot alas. Siis yhtään rahaa ei tarvinnut käyttää, riitti yksi puhe ja siinäkin oikeastaan yksi virke. Se on osoitus siitä, mikä valtaisa voima keskuspankillä on silloin, kun se käyttää sitä ajatellulla ja koordinoitulla tavalla. Tiedämme kuitenkin, että tämäkään päätös ei ollut helppo, ja sitä on osassa Saksan päätöksentekijöitä voimakkaasti protestoitu. Ja nyt tämä toinen vaihe, osto-ohjelma, on siis tietenkin keventänyt rahoitusmarkkinoita ja tuonut lisää rahaa. Sen taustallahan oli tämä deflaatoriski, joka oli hiipimässä myös euroalueelle ja joka uhkasi tuoda uusia vakavia ongelmia koko euroalueen kasvun kannalta. Tämä osto-ohjelma näyttää toimineen, nyt inflaatio on asettumassa lähemmäksi tätä EKP:n asettamaa tavoitetta, lähelle 2:ta prosenttia mutta kuitenkin alle.

Suomen kannalta asiaa katsoen joutuu toteamaan, että jossain määrin on hämmäntävää, — kun me olemme tämmöinen legalistinen yhteiskunta, jossa ajatellaan niin, että annetaan tehtäviä eri viranomaisille ja ne toimivat näiden tehtävien mukaan — että jos halutaan muuttaa jonkun instituution roolia, niin muutetaan tehtäviä eikä muuteta käytäntöjä. Tämä on ollut hämmäntävää. Tästä jää jäljelle se kysymys, että olisi perusteltua pohtia myös EKP:n tehtävien virallistakin uudelleenahmottamista eli ottaa tämä kasvu ja työllisyyden tukeminen virallisiinkin tehtäviin hintavakauden vaatimisen ohella, niin kuin monissa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

muissa maailman keskuspankeissa on, muun muassa Yhdysvaltain Fedissä. Ja kun Yhdysvaltain Fedin toiminta on selvästikin monin osin toiminut esikuvana myös sille, mitä olemme nyt EKP:n uuden pääjohtajan aikana nähneet, niin tältäkin kannalta katsoen tämä tehtäviä koskeva keskustelu olisi syytä avata uudelleen.

Iso-Britanniahan käy parhaillaan neuvotteluja, ainakin suurempien EU:n jäsenmaiden suuntaan, siitä, millä tavalla Iso-Britannia voisi itselleen palauttaa joitakin oikeuksia kansalliseen päätöksentekoon. Konservatiivinen pääministeri Cameron on sanonut, että tämän pitäisi tapahtua EU:n sopimuksia muuttamalla. Jos tähän keskusteluun lähdetään mukaan ja jos se avautuu, niin sitten pitäisi kyllä tätä EKP:n osuutta miettiä.

Täällä on tuotu esille tämän yhteisessä rahassa olemisen vaatimukset kotimaan talouspolitiikalle ja kotimaan toimijoille. Kiistatonta on, että euron arvo hinautui liian korkealle koko euroalueen keskimääräisiin tarpeisiin nähden ja sitten erityisesti Etelä-Euroopan mutta myös Suomen tarpeisiin ja kilpailukykyyn nähden. Keskuspankin muuttuneen toiminnan tuloksena euron arvo on asettunut lähemmäksi ilmeisesti todellista euroalueen kansantalouksien suorituskykyä, ja se osaltaan tietysti vaikuttaa myös Suomen kilpailukykyä vahvistavalla tavalla.

Täällä on ihan oikein tuotu esille, että meidän oma sopeutumisemme yhteisessä rahassa toimimiseen on selvästikin kesken ja tämä koskee sekä valtiollisia toimijoita että keskeisiä muita toimijoita myös työmarkkinoiden osalta.

Kun 90-luvulla yhteiseen rahaan siirtymistä valmisteltiin ja sitä pohdittiin, useissa puheenvuoroissa ja myös erilaisissa selvityksissä todettiin, että pitäisi rakentaa joustoelementtejä valmiiksi olosuhteisiin, joissa euron kurssi ei vastaa Suomen kansantalouden tarpeita. Silloin todettiin muun muassa, että työmarkkinoilla pitäisi olla aikaisempaa enemmän joustavia palkanmuodostuksen osia, pitäisi satsata voittopalkkioiden, tulospalkkioiden, erilaisten bonusten ja myös henkilöstörahastojen käyttöön. Tästä tuntui vallitsevan huomattava yksimielisyys. Kun sitten katsoo, mitä on tapahtunut, niin ei oikeastaan ole tapahtunut yhtään mitään, on pantu hyllyyn ne kaikki raportit ja suoritukset tältä osin.

Sama koskee myös henkisessä mielessä niitä puskureita, jotka silloin sovittiin rakennettavaksi juuri tämäntyyppisiä pulmia varten, joita olemme viime vuosina nähneet. Näitähän tehtiin sekä työeläkejärjestelmään että työttömyysvakuutusjärjestelmään. Näidenkään puskureiden käytöstä ei ole saavutettu yhteisymmärrystä, joten kyllä tässä kotimaan puolella on mietittävää ja on päivänselvää, että nyt esillä oleva yhteiskuntasopimus ei tule ratkaisemaan näitä ongelmia eikä ole ollenkaan nykymuodossaan riittävä näihin ongelmiin vastaamisen kannalta.

Edustaja Ala-Nissilä toi esille tämän EKP:n valvontakysymyksen. Ongelma ei ole huu-tava, mutta se on selvästi kehittynyt ja vaatii kyllä pohdintaa. Kun EKP:n toiminta on selkeästi muuttunut, kun se ottaa enemmän riskiä, samalla kyllä tukee myös paremmin euroalueen kasvunäkymiä, niin valvonnan pitäisi kehittyä näiden muuttuvien toimintojen mukana. On ilmiselvää, että pankin sisäinen valvonta tässä ei ole riittävää vaan tässä tarvittaisiin vahvempia käsiä ja suurempaa läpinäkyvyyttä ainakin jäsenmaiden ja myös niiden parlamenttien suuntaan. Pidän perusteltuna, että tähän keskusteluun palataan erillisen pohdiskelun ja valmistelun pohjalta.

Lopuksi on pakko tulla tähän kysymykseen, johon Pankkivaltuuston kunnioitettu puheenjohtaja, edustaja Zyskowiec päätti puheenvuoronsa, eli Kreikkaan. Tämä on huolestuttavassa tilanteessa myös suhteessa niihin tämän viikon aikana kuultuihin puheenvuoroihin. Me olemme koko ajan sen ison kysymyksen kanssa tekemisissä, lähdetäänkö euroalu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

että ja sen järjestelmiä ratkaisemaan velkojen yhteisvastuun pohjalta. Tässä kysymyksessä meidän aikaisemmat kantamme ovat olleet varsin yksituumaisia, voi sanoa jopa lähes puoluekantaan katsomatta, että euroalueen toiminnan tulee rakentua ei velkojen yhteisvastuun pohjalle vaan sille pohjalle, että kukin vastaa omista veloistaan. Vaikeuksiin joutuneita voidaan auttaa, mutta pitää olla selvää, että se laina, joka lähtee avun muodossa, tulee sitten aikoinaan maksettuna lainana takaisin.

Nyt kuitenkin huomio kiinnittyy siihen, että tässä kriisin nykyisessä vaiheessa nämä puheenvuorot ovat kummallisesti hiljentyneet myös eduskunnan osalta. En ole nähnyt myöskään johtavien hallituspuolueiden osalta kannanottoja, joissa olisi pidetty tästä periaatteesta kiinni, että velkojen yhteisvastuuseen ei mennä.

Toivonkin, että edustajat Zyskowicz, Ala-Nissilä ja täällä paikalla olevat perussuomalaiset edustajat voisivat jossain määrin huojentaa pelkojani sanomalla, että edustaja Heinäluoma voi nukkua yönsä rauhassa, että nykyinen hallitus pitää kiinni siitä lähtökohdasta, että kukin maa hoitaa itse omat velkansa ja Suomi ei hyväksy julkisten velkojen leikkauksia, jotka velat ovat tulleet hoitamaan tätä kriisiä, ei tienaamaan, ja että näistä sovituiista vakuusjärjestelyistä, jotka osaltaan turvaavat meidän saataviamme, pidettäisiin myös tässä yhteydessä kiinni. Jäänkin mielenkiinnolla odottamaan tämän jälkeen tulevia kannanottoja.

Nyt tiedossa on, että tämän viikon lopulla, huomenna ja perjantaina, päämiehet kokoontuvat. Lehtitietojen mukaan siellä on esillä ajatus siitä, että velkoja leikattaisiin ja että se olisi osa tätä ratkaisua, jota myös Kreikka tietysti on johdonmukaisesti vaatinut. Tähän mennessähän on tehty yksityisen sektorin alkuperäisten luottottajien velkojen leikkaus, suurin taloushistorian leikkaus, mitä on nähty, yli 100 miljardin euron velkapääoman poistaminen, mutta ne olivat velkojia, jotka olivat alun perin tienanneet tällä. Mielestäni julkista rahaa, joka on tullut pelastamaan Kreikkaa, ei pitäisi laittaa kärsimään siitä, että on haluttu kreikkalaisia auttaa. Tässä pitää olla Suomella ja suomalaisilla selkeä linja, ja sitä linjaa täytyy eduskunnan osaltansa vartioida.

18.23 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma, nuku vain yösi rauhassa, hallitusohjelmassa suhtaudutaan kielteisesti vastuiden kasvattamiseen.

Edustaja Viitanen, meillä ei ole vakuuksia, meillä on tuottojenvaihtosopimus Suomen valtion ja neljän kreikkalaisen pankin kanssa. Kreikan velka on 170 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Mikään maa ei ole koskaan aikaisemmin pystynyt tällaista velkaa maksamaan. Edustaja Viitanen, Kreikka on maksukyvytön.

Kiinnostaisi tietää, kuinka paljon rahaa, aikaa ja polttoainetta on mennyt Kreikan ja euron hätäkokouksiin. Miksi EU:ssa ei kyetä tekemään taloudellisesti järkevintä ratkaisua? Miksi Kreikkaa ei voida pistää pois eurosta?

Aalto-yliopiston rahoituksen professorin Vesa Puttosen mukaan parhaassa tapauksessa Suomi joutuu kärsimään vain noin 6 miljardin euron rahalliset tappiot. Rahoja ei koskaan tulla saamaan takaisin. Rahaongelmista selviää rahalla, mutta Suomella ei ole rahaa. Suomalaiset ovat kärsineet euroalueen jäsenyydestä. Suomi menetti taloudellisen itsenäisyytensä ja kyvyn vaikuttaa valuuttansa ulkoiseen arvoon itse liittyessään euroon. Euroon liittymisen jälkeen Suomen Pankista tuli EKP:n haarakonttori. Ei ihme, että mikään muu Pohjoismaa ei ole halunnut liittyä euroon. Henkilökohtaisena mielipiteenäni on se, että Suomen tulisi palata omaan valuuttaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Suomen Pankilla on eurojärjestelmään liittyviä vastuita, jotka ovat seurausta yhteisen rahapolitiikan toteuttamisesta. Suomen Pankilla olevat eurojärjestelmän sisäiset saamiset helmikuun lopulla 2015 olivat 18,3 miljardia euroa. Mietin, millainen riski on, että Suomen Pankin saamiset eivät kotiudu.

18.25 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Yhteisvaluutan oloissa eläminen on varsin vaativaa. Kreikan osalta on nyt tullut ongelmaksi se, että on enemmän suorastaan liturgiaa ja vähän show'takin hallinnossa, ja sillä tavalla yhteisvaluutan oloissa ei pärjää.

Keskustahan ei aikoinaan kannattanut nopeata eurojäsenyyttä. Oli vähän sama keskustelu kuin Ruotsissa käytiin, että ei oltu vielä valmiita. Tänä päivänä Ruotsi osaa elää yhteisvaluutanomaisissa oloissa paremmin kuin Suomi. Ehkä meillä voitaisiin myöskin ottaa mallia Baltian maista, joissa on tehty käytännössä sisäinen devalvaatio. Kun Suomi on heikoin maa euroalueella viennissä, Baltian maat ovat parhaita, ja siellä talous kasvaa nopeasti, kun tehtiin voimakkaat uudistukset — ei kokonaan tietenkään ilman ongelmia.

Yhteisvaluutassa voidaan pärjätä, mutta siinä pitää elää niin kuin yhteisvaluutan olot globaalissa talouden rakennemuutoksessa vaativat. Kun se on Saksan vetämä yhteisvaluuta, niin kuin todettiin, niin pitää elää niin kuin saksalaiset, jos vähän yksinkertaistaa.

Minä luulen, etteivät nämä puskurirahastot sitä yksin... Ne voivat olla tarpeen, mutta perimmiltään on kysymys siitä, että suomalaisella työllä ja tuotannolla pitää olla kilpailukykyä ja että meillä on kykyä uudistaa suomalaista taloutta, jotta se on riittävän ketterä ja kilpailukykyinen, kuten saksalaiset ovat tehneet. Tämä olisi se tie, mitä Suomessa pitäisi tehdä, kun olemme yhteisvaluutassa.

Kreikka, palaan siihen vielä: Valéry Giscard d'Estaing, Ranskan presidentti, sanoi, ettei ole euroa ilman Kreikkaa, ja Kreikka otettiin sinne. Ei olisi koskaan pitänyt ottaa — me olemme varmaan siitä yhtä mieltä tänä päivänä. Mutta Suomi on siellä, ja nyt joudutaan sitten elämään näissä oloissa. Niin kuin sanoin, se on vaativaa, siinäkin voidaan pärjätä, mutta pitää tehdä paljon enemmän kuin nyt tällä hetkellä tehdään.

18.27 Markku Eestilä kok: Arvoisa rouva puhemies! On tietenkin helppoa arvostella aikanaan tehtyjä päätöksiä. Ne on tehty siinä ajassa ja sen tietämyksen perusteella, ja niiden mukaan meidän on elettävä. Mutta se ei suinkaan estä arvioimasta hieman tätä nykytilannetta. Jos me ajattelemme pankkiunionia ja keskitettyä valvontaa, niin ei pidä luoda itselle sitä kuvaa, että olisimme turvassa, sillä on selvä vaara olemassa, että valvojat ja valvottavat muodostavat ikään kuin samanlaisen kuvan. Niitä virheitä on erittäin vaikea huomata: kun loppujen lopuksi näitä organisaatioita on monta, niin siellä saattaa pitkään mennä, ennen kuin aletaan huomata, että kaikki ei ole aivan kohdallaan.

Ja kun täällä nyt positiivisessa sävyssä mainitaan, että pankkien omistajat ja sijoittajat eli velkojat joutuvat ensi sijassa vastuuseen, niin se periaate on aivan oikea. Mutta kun ottaa huomioon, että valtiot ja nämä suuret pankkijärjestelmät ja suuret pankit ovat entistä vahvemmin kietoutuneet keskenään — ja ne volyymit ovat niin suuria näissä rahamäärissä ja rahavirroissa, varsinkin kun kriisi tulee — niin tämäkään kriisinratkaisurahasto, jota aletaan ensi vuoden alusta keräämään, ja 8 vuotta kestää se kerääminen, ei tule todennäköisesti riittämään. Se tässä on se suurin ongelma, että vaikka tämä sijoittajavastuu on tässä korostuneena prioriteettina, saattaa käydä niin, että jälleen joudutaan siihen kuuluisaan yhteisvastuuseen: jos me meinaamme rahajärjestelmän pelastaa, niin silloin joudutaan taas menemään veronmaksajien kukkarolle eri maissa, ja monikansalliset pankit aiheuttavat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

sen, että moni maa joutuu siihen yhteisvastuuseen. Tämä minun mielestäni on tiedostettava riski. Ei niinkään, että sitä pitäisi kriittisesti arvioida, että on tehty vääriä päätöksiä, mutta tämä pitää tiedostaa.

18.29 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Kun edustaja Huhtasaari sanoi, että voin nukkua yöni rauhassa, niin joudun toteamaan kyllä, että ensi yöstä tulee aika levoton, koska... — Jaha, taitaa ollakin niin, että edustaja Huhtasaari on poistunut, niin kuin myös muut perussuomalaiset. Vihdoin on tullut semmoinen Kreikka-keskustelu, jossa yksikään perussuomalainen ei halua enää olla edes mukana. Nimittäin kun edustaja Huhtasaari sanoi, että vastuut eivät kasva, niin mitäs se nyt sitten tarkoittaa? Se tarkoittanee sitä, että niitä teoreettisia maksimeja, joiden mukaan rahaa voidaan antaa Euroopan vakausvälineestä, ei kasvateta, mutta nykyistä rahaa voidaan siis antaa lisää, ja sitten sen lisäksi nämä vastuut eivät kasva. Näyttää siltä, tai ainakin tulee se pelko, että tarkoittaako se sitä, että voidaan leikata nämä meidän saatavamme niin, että sieltä eivät enää kaikki rahat tulekaan takaisin.

Kiinnitän huomiota siihen, että en myöskään kuullut suuresti arvostamaltani edustaja Ala-Nissilältä tai edustaja Zyskoviczilta vastausta tähän velkojen leikkauskysymykseen. Nyt olisi mahdollisuus kertoa eduskunnalle ja Suomen kansalle, hyväksyttekö te Kreikan velkojen leikkauksen ja sen, että Suomi menettää tässä velkajärjestelyssä rahaa. Tähän kysymykseen tarvitaan vastaus. Tästä ei selvitä sillä hallitusohjelman kirjoituksella, että vastuut eivät kasva, koska sehän ei tarkoita yhtään mitään. Jos tämä tulkinta todella olisi tämä, että te olette valmistelemassa velkaleikkauksen hyväksymistä, niin sittenhän me joudumme kaikissa meidän velkasaatavissamme toteamaan, että tämä on aika huono hallitus mitään Suomen saatavia huolehtimaan. Suomen valtiollahan on huomattavia velkoja sekä suhteessa yrityksiin, annettuja lainoja, että suhteessa kotitalouksiin. Aiotteko te olla kaikkien osalta yhtä höveleitä, että voidaan hyväksyä näitä velkojen leikkauksia sanomalla, että vastuut eivät kasva? (Olavi Ala-Nissilän välihuuto) — Niin, kysymys kuuluu: oletteko te hyväksymässä velkojen leikkausta perjantaina tai torstaina?

18.31 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä minä olen tästä tilanteesta aivan yhtä hämilläni kuin edellinen puhuja. Nimittäin todellakaan täällä ei ole yhtäkään perussuomalaista, ja muutamat paikalla olijat kävelivät pois salista nyt, kun olisi mahdollisuus tästä keskustella, enkä näe myöskään ulkoministeri Timo Soinia täällä nyt kertomassa perussuomalaisten linjaa tähän tämän hetken Kreikan tilanteeseen. Mutta tilanne on vakava, ja siksi nämä kysymykset, mitä me olemme nyt esittäneet, ovat hyvin tärkeitä, ja me kyllä edellytämme, että me saisimme hallituspuolueilta myös vastauksen näihin edustaja Heinäluoman edellä esittämiin erittäin olennaisiin kysymyksiin: oletteko te hallituksessa muodossa tai toisessa hyväksymässä lähipäivinä mahdollisuuden velkojen leikkaamiseen? Tämä on tärkeä kysymys, ja siihen täytyy kerta kaikkiaan saada vastaus.

Vielä sanoisin edustaja Huhtasaarelle, joka enää täällä salissa ei ole, kuitenkin sellaisen asian, että nyt viimeistään voisivat nämä sanaleikit loppua, kun tilanne on näin vakava. Suomella on, kiitos valtiovarainministeri Jutta Urpilaisen, miljardi euroa pankkitilillä turvaamassa suomalaisten veronmaksajien saatavia. Onneksi on. En minä ymmärrä, meinaavatko perussuomalaiset näillä sanaleikeillään taikoa näkymättömäksi sen miljardin, jonka sosialidemokraatit suomalaisen veronmaksajan hyväksi taistelivat. Minusta on uskomatonta, että edelleen tätä samaa levyä pyöritetään, että Suomella muka ei olisi vakuuksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Suomella on vakuudet, ja nyt on erittäin tärkeää, että perussuomalaiset sitten eivät tarvele tätä tilannetta ja toimi niin, että jatkossa näillä vakuuksilla ei olisi enää merkitystä.

18.33 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Huhtasaarelle haluan ensin huomauttaa, että Kreikan ajautuminen euron ulkopuolelle tai lähteminen tai lähdettäminen eurosta ei ole mikään patenttiratkaisu, toisin kuin hänen puheenvuorostaan saattoi päätellä. Luuleeko edustaja Huhtasaari tai muut perussuomalaiset, että meidän miljardisaattavamme olisivat silloin paremmassa turvassa, jos Kreikka jäisi euron ulkopuolelle? Voidaan kai olla aika varmoja siitä, että siinä tapauksessa meidän saataviemme saaminen takaisin olisi huomattavasti epävarmempaa ja kestäisi, jos mahdollista, vielä pitempään.

Mitä sitten tulee edustaja Heinäluoman puheenvuoroon, niin lähtökohta on mielestäni aivan selvä. Kreikka, kuten muutkin maat, vastaa omista veloistaan. Ja syy siihen, miksi Suomi esimerkiksi on ollut lainoittamassa Kreikkaa, on ollut se, että olemme nähneet, että jos näin ei olisi tehty ennen kaikkea silloin vuonna 2010 ensimmäisen Kreikka-paketin kohdalla, niin Kreikan ongelma olisi levinnyt erittäin rajusti yli koko euroalueen ja vahingoittanut sitä kautta koko euroalueen taloutta ja hyvin tuntuvasti myös Suomen taloutta. Eli, edustaja Heinäluoma, lähtökohta on aivan selvä: Kreikan on maksettava omat velkansa, ja Kreikan on myös tehtävä niitä uudistuksia, joihin se on sitoutunut.

Neuvottelutilanne on tietysti se, että Kreikka näissä neuvotteluissa, yhtenä osana neuvotteluja, on tuonut pöytään omien velkojensa leikkaamisen tai edes lupauksen siitä, ja tätä kautta tämä on varmasti, ymmärtääkseni, siellä neuvottelupöydässä, mutta Suomen lähtökohta on aivan selvä: jokainen maa vastatkoon itse omista veloistaan.

18.35 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Ei tässä ole tilanne kovin paljon siitä muuttunut, kun elimme sosialidemokraattisen valtiovarainministerin aikaa: mikä näitten Kreikka-saatavien arvo oli silloin, ja mitä se on tänä päivänä. Jos ajatellaan, että meillä olisi yrityksen kirjanpidosta kysymys — siellähän sanotaan, että saatavat merkitään enintään todennäköiseen arvoon — niin mihin nämä Kreikan saatavat olisi pari kuukautta sitten pitänyt merkitä ja mihin ne olisi tänä päivänä pitänyt merkitä? Tässä on aika paljon huonot housuissa olleet jo pitempään, eli ei ole, niin kuin edustaja Zyskowicz sanoi, enää hokkuspokkustemppeä olemassa kaikkien Kreikka-saatavien osalta, jos asiaa realistisesti katsotaan. Olisi aivan välttämätöntä, että Kreikka palaisi näiden uudistusten tielle, saisi hallintonsa kuntoon, mutta siltikin me olemme ongelmissa.

18.36 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tämä Kreikka-keskustelu on tietysti olennaista keskustelua myös EKP-järjestelmän tulevan toiminnan kannalta ja myös niiden riskien kannalta, joita EKP-järjestelmällä on suhteessa Kreikkaan ja itse asiassa myös suhteessa eräisiin muihinkin euroalueen maihin.

Nyt huomio kiinnittyy siihen, että perussuomalaiset siis eivät vastaa tähän kysymykseen ja poistuvat paikalta lisäksi vielä, niin että ei tarvitse asiasta keskustella. Tämä on historiallinen tilaisuus, että nyt ei Kreikka-keskustelu maistu, vaikka se on tuotu joka ikiseen keskusteluun tätä ennen vuodesta 2010 lähtien, kuului se siihen tai ei. Se herättää aidosti huolen, että miksi ei haluta keskustella, ja tulee se käsitys, ettei haluta keskustella, koska linjaa ollaan muuttamassa. Piikkiä ei olla laittamassa kiinni, eikä se ole kiinni, vaan sitä ollaan avaamassa apposen selälleen. Siis ei näytä kovin hyvältä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Kiitan edustaja Zyskowiecziä selkeästä, tai sanoisinko kohtuullisen selkeästä, vastauksesta, kun hän sanoi, että kreikkalaisten pitää itse vastata veloistaan. Tämä on erittäin tärkeä periaate sekä tämän kriisin hoitamisen yhteydessä että myös jatkoperiaatteena. Täytyy nimittäin nähdä, että jos nyt hyväksytään se, että Euroopan unionin saatavilla, olivat ne sitten missä muodossa tahansa, tai jäsenmaiden saatavilla voidaan hoitaa Kreikan velkoja, niin kyllähän sitten siinä ovella tulee muitakin asiakkaita, koska eihän Kreikka ole ainut maa, jota on tässä kriisissä autettu, vaan siellä on muitakin maita: Portugali, Irlanti esimerkiksi, Espanjakin rajatummassa muodossa.

Ja sitten lisäksi tulee tämä vanha kysymys, josta olemme finanssikriisin, 2008 finanssikriisin, jälkeen moneen kertaan puhuneet, tämä moral hazard -ongelma, moraalikadon ongelma, että jos niitä, jotka ovat hoitaneet asiansa huonosti, palkitaan veronmaksajien rahalla, niin tulee tietenkin suuri riski, että kannattaakin hoitaa huonosti, koska joku muu tulee ja maksaa. Ja sen takia se, mitä nyt Kreikassa päätetään, ei koske vain Kreikkaa nyt, vaan kaikkia velallisia maita ja koko tämän euroalueen tulevaa kehitystä. Jos parlamentit eivät tässä pidä linjaansa ja edusta terveen talouden linjaa, niin jään kysymään, kuka sitä sitten sen jälkeen edustaa. Hallituksilla on nimittäin taipumus hoidella asioita, varsinkin jos sen voi tehdä noin puolihuolimattomasti, sillä tavalla, että kaikilla on hyvä olla, ja sitten ollaan höveleitä tämän lompakon avaamisen osalta.

Nimittäin EKP-järjestelmän kautta tuleva vastuu, johon edustaja Zyskowiec viittasi, on arvioidusti runsaan 2 miljardin euron luokkaa Kreikan osalta. Varmaan muitakin numeroita voi esittää. Se on siis yksi osa näitä Suomen kokonaisvastuita Kreikasta. Sitten meillä on tämä kahdenkeskinen laina, joka annettiin 2010 keväällä, ja tämän lisäksi meillä on sitten tämä ERVV:stä lähtenyt laina. Ja näistä me olemme tilanteessa, että on perinteisesti ajateltu niin, että keskuspankkirahoituksen täytyisi olla sellaista, että se kaikissa oloissa maksetaan takaisin, ja uskon, että EKP kyllä haluaa pitää siitä kiinni, että EKP:n antamaa luototusta ei anneta anteeksi. Jos nimittäin se annettaisiin anteeksi, niin voi sitten kysyä, miten EKP voi jatkossa tällaisissa kriiseissä toimia ja huolehtia maksuvalmiusluototuksesta vaikeuksissa olevien maiden vaikeuksissa oleville pankeille. Eli uskon ja toivon, että EKP on tässä asiassa mahdollisimman tiukkana, ja rohkenen toivoa, että Suomen Pankin pankkivaltuuston jäsenet osaltansa edustaisivat tätä tiukkaa linjaa, että täytyy olla varmuus siitä, että EKP:n luototus asianmukaisesti maksetaan takaisin.

Ja sitten tähän kahdenkeskiseen lainaan: sillehän ei ole mitään suojausta olemassa, se on riskirahoitusta, jos tämä siirretään tähän velkojen yhteisvastuuseen ja velkojen anteeksiantoa tehdään. Mutta sitten meillä on tämä ERVV:stä annettu luotto, jota Suomi on taannut ja johon olemme sijoittaneet pääomaa, jolla sitä lainaa on sitten markkinoilta haettu. Siinä meillä on vakuusjärjestely — tuotto- ja vaihtosopimuksen muodossa, mutta vakuusjärjestely — noin miljardin euron suuruinen summa, joka turvaa meidän saataviamme. Tästä tähän nykyinen pääministeri oppositiossa ollessaan minusta hyvin arvostettavalla, miehekkäällä tavalla sanoi, että kyllähän ne ovat vakuuksia ja ne turvaavat Suomen saatavia, jos Kreikka on maksukyvytön. Mutta tämänkin osalta on se tilanne, että jos Suomen hallitus hyväksyy velkajärjestelyn ja hyväksyy, että lainoja leikataan, niin sittenhän niistä vakuuksista ei tietenkään ole mitään hyötyä. Jos me hyväksymme sen, että Kreikalle annetaan näitä lainoja anteeksi, niin emme me sitten enää voi sanoa, että hetkinen, meillä oli vakuuksia, koska nehan ovat voimassa vain niissä olosuhteissa, että meidän kantaamme ei kysytä tähän maksukyvyttömyyteen. Joten aika suurista asioista puhutaan, jos puhutaan — niin kuin nyt näyttää — miljardiluokan lisämenoista, kun meillä on tehty vakuusjärjestely nähdessä ne

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

riskit, että tämä Kreikan asia voi päätyä onnettomalla tavalla. Jos hallitus näissä oloissa kääntää Suomen monen vuoden linjan uusiksi ja ryhtyy hyväksymään yhteisvastuuta ja velkajärjestelyä, me olemme aika isojen kysymysten äärellä, ja tämän seuraukset tulevat sitten kyllä pitkän aikaa veronmaksajien maksettavaksi ja parhaassa tapauksessa johtavat holtittomaan taloudenpitoon euroalueella myös tulevaisuudessa. Joten tästä asiasta on tarve saada selko.

Olen iloinen siitä vastauksesta, jonka edustaja Zyskowicz antoi, ja rohkenen vielä toivoa, että edustaja Ala-Nissilä rohkaisisi itsensä ilmoittamaan, että myös hän on sillä kannalla, että Kreikan tulee huolehtia itse omat velkansa ja me emme hyväksy mitään velkojen anteeksiantoa.

18.44 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Toivon, että aika moni muukin on sillä kannalla, että lähtökohtaisesti kaikki pyrkivät hoitamaan omat asiansa, mutta kun tämä Kreikka-keskustelu on tässä jo vuosia vellonut ja sillä on ollut erilaisia vaiheitansa, niin on ehkä hyvä kuitenkin mainita, että on toisenlaisiakin näkemyksiä esitetty myöskin sosialidemokraattien joukosta. Linaan täältä: "On järkevää hakea oikea taso, millä kreikkalaiset selviävät lainojen anteeksiannon kautta, ja hakea siihen liittyvä ohjelma, jolla kreikkalainen yhteiskunta omaa talouskasvuun ja työllisyyttään voi lähteä parantamaan. Sillä ehkä saadaan paras tulos aikaiseksi." Tämä on Ylen haastattelu 27.2.2014, ja tämän haastattelun on antanut Antti Rinne, joka oli siis tätä mieltä ennen tuloaan valtiovarainministeriksi. Ehkä tämä kuvaa vain asian vaikeutta.

18.45 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Rohkenen toivoa, että edustaja Satonen ei voi olla samaa mieltä tuon siteerauksen kanssa. (Arto Satonen: Sitä en väittänytkään!) Toivon, että voisitte julkisesti ilmoittaa, että te ette ole tätä mieltä. Siis nimittäin jos te tuon allekirjoitatte, niin sitten kyllä uskoni hallitukseen olennaisesti heikkenee, dramaattisesti heikkenee.

Ja mitä tulee puheenjohtaja Rinteseen, niin on syytä todeta, että hänhän on antanut tuolle lausunnolle heti sen jälkeen selityksen, jossa hän on todennut, että se, mihin hän on valmis, on, että voidaan velkojen maksuaikaa pidentää ja korkoakin voidaan katsoa, mutta korossakin on sitten lattia olemassa. Sellaistahan ei voida hyväksyä, että Suomi maksaisi itse omasta varainhankinnastaan korkeampaa korkoa kuin mitä Kreikka maksaa näistä luottojärjestelyistään.

Meillä oli aikaisemmin se tilanne, että jonkun aikaa nämä Kreikan maksamat korot olivat selvästi korkeampia kuin mitä esimerkiksi Suomen omasta varainhankinnastaan maksama korko oli. Hyväksyn kyllä sen periaatteen, että ei Suomen tarvitse tienata näillä järjestelyillä, mutta se ajatus, että korkojen kautta tultaisiin tilanteeseen, jossa maksaisimme itse korkeampaa korkoa kuin mitä Kreikka maksaa, on kyllä mahdoton hyväksyä sekin. Mutta kannattaa tutustua Rinteen lausuntoon, myös Yleisradiolle annettuna, tuon siteerauspäivän jälkeen.

18.47 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Todettakoon nyt tähän ihan reilusti ja rehdisti myös eduskunnan täysistunnon pöytäkirjaan, että on niin, että sosialidemokraatit ovat itse asiassa ainoa puolue, jonka linja on pysynyt koko ajan samana. Silloin 2010 me vastustimme näitä järjestelyjä, koska Suomi ei saanut vakuuksia eikä sijoittajavastuuta toteutunut. Sen jälkeen tulimme hallitusvastuuseen ja hoidimme niin, että saimme vakuudet ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

sijoittajavastuu toteutui, jolloin koko Suomen linja yhtenäisesti muuttui. Ja nyt sitten taas seuraavalla hallituskaudella, tällä kertaa oppositiosta, me olemme edelleen täsmälleen samaa mieltä.

Nyt me kannamme huolta, kuten tässä ollaan kuultu edellä, siitä, ovatko hallituspuolueet enää tällä tiukalla linjalla vai onko tässä nyt tapahtumassa todella iso harppaus Suomen linjan muuttamiseen, joka on todella vakava asia ja suomalaisen veronmaksajan kannalta todella, todella äärimmäisen onneton tilanne. On hyvä, että Ben Zyskowiec on täällä sanonut kantansa. Toivottavasti myös Arto Satonen kokoomuksesta pyydetysti vahvistaa olevansa samaa mieltä ja edustaja Ala-Nissilä keskustan kannan. Voisitte itse asiassa vaikka pistää tekstiviestiä tai jotakin sähköpostia nyt sinne perussuomalaisille, teidän hallituskumppaneille, jotta he voisivat myös tulla tänne kertomaan oman kantansa tähän asiaan, koska minä olen samalla lailla vähän epäilevä: jos täällä Kreikasta puhutaan ja perussuomalaiset eivät ole paikalla vaan itse asiassa poistuivat juuri sillä hetkellä salista, niin se on kyllä jo niin historiallista, että toivottavasti tässä nyt ei ole merkkejä ilmassa.

18.48 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Kyllähän tästä vakuusjärjestelystä on kuitenkin syytä todeta, että sehän oli koko hallituksen, edellisen vaalikauden hallituksen, yhteinen linjaus, että vakuuksia haettiin. Ja ymmärsin kyllä niin, että silloin kun niitä haettiin, niin sille oli tukea eduskunnasta laveammaltikin. Ja sitähan aikaisemmassa yhteydessä moneen eri kertaan vaadittiin, muun muassa silloin 2010 toukokuussa, kun tätä Kreikan kahdenkeskistä lainaa, sitä ensimmäistä tukipakettia, käsiteltiin.

Mutta tämä pelkistyy nyt siihen kysymykseen, muutetaanko Suomen linja todella talouspolitiikan megaluokan isossa asiassa niin, että Suomi lähtisi kulkemaan velkojen yhteisvastuun suuntaan — asia, jota lähes kaikki puheenvuoron käyttäjät tähän saakka ovat julkisessa keskustelussa eri tavoin vastustaneet ja nähneet sen todella turmiollisen vaikutuksen euroalueen tulevan taloudenpidon kannalta — ja toteutetaanko tämä julkisen velan leikkauksena. On syytä muutoin sanoa, että tälläkään ei ole mitään akuuttia vaikutusta Kreikan taloustilanteeseen, koska suhteessa sekä kahdenkeskisiin että vakausmekanismista annettuihin luottoihin niissä ei ole sellaisia maksuaikatauluja päällä, että olisi joku akuutti kriisi, vaan tätä maksuaikaahan on pidennetty, joten kysymys on isosta periaateasiasta, ei sellaisesta asiasta, jolla olisi joku välitön vaikutus Kreikan taloustilanteeseen. Ja yhdyn siihen näkemykseen, että kreikkalaisten täytyy tehdä kovasti töitä, jotta he saavat oman taloudenpitonsa terveelle pohjalle.

18.50 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Emme kannata yhteisvastuuta, en kannata yhteisvastuuta, mutta sanon vielä sen, että oleellista on se, että pitää osata elää yhteisvaluutan oloissa. Me suomalaiset emme tällä hetkellä osaa. Me olemme päästäneet kustannukset karkaamaan, menettäneet kilpailukykyämme, teollinen pohja on rapautunut. Me olemme näivettyneitä, ja näin Suomessa ei voida jatkaa. Todella tämä hallitusohjelma tulee ihan viimeisessä vaiheessa ja tarvitaan se yhteiskuntasopimus, jotta Suomi pystyy elämään yhteisvaluutan vaativissa oloissa. Kreikkalaiset eivät osaa lainkaan tällä hetkellä, tämä nykyhallitus, elää, ja se on iso ongelma. Katsoin aivan viimeisiäkin uutisia, niin venytetään ja vanutetaan eikä synny ratkaisuja. Meillä on euroalueella siinä iso ongelma käsillä, ja siinä nyt pitäisi kyllä todella tiukasti toimia, että seuraukset eivät enää siitä kasva. Mutta se, että Kreikka on otettu euroon, me olemme eurossa, jo tekee tämän tilanteen vaikeaksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

18.51 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Yhdyn edustaja Ala-Nissilän käsitykseen, että kyllä meilläkin on tässä aika paljon oppimista ja on paljon itsekin tehtävä, jotta pärjäämme, ja myös omasta kilpailukyvyistä huolehtimisessa. Sitten on kuitenkin syytä sanoa se, että meillähän on kaksi teollista muutosta yhtä aikaa käsillä, jotka muutokset ovat se suurin selittävä tekijä meidän vaikeuksillemme. Toinen on tämä Nokia-sektorin muutos ja se, että Nokia ei satsannut ajoissa älypuhelimeen eikä nähnyt, mitä iPadin syntyminen tarkoittaa suhteessa kuluttajaan ja myös yrityselämän ajattelutavan muuttumiseen. Samasta ilmiöstä kärsii myös metsäteollisuus, joka liian pitkään rakensi tämän sanomalehtipaperin jatkuvan kasvun varaan ja sitten teki vääriä strategisia ratkaisuja ja loppuvaiheessa jopa myi sen sellutuotannon. Suljettiin muun muassa Kemijärven sellutehdas olosuhteissa, joista sitten myöhemmin on voitu todeta, että itse asiassa selluhomma oli sitä kannattavaa bisnestä ja se olisi kannattanut pitää.

Mutta sitten suhteessa tähän nykytilanteeseen pidän kuitenkin päivänselvänä, että jos Suomi hassaa miljardeja euroja tässä Kreikan velkajärjestelyssä, niin se ei, arvoisat kollegat, mitenkään edesauta meidän kotimaista pärjäämistämme, kun me tiedämme, missä tilanteessa ollaan täällä budjetin rakentamisen yhteydessä. Tämmöinen miljardien eurojen käyttö velkajärjestelyyn suomalaisen veronmaksajan rahaa on sitten kyllä suoraan näkyvissä siinä Suomen valtion taseessa ja meidän omissa toimintamahdollisuuksissamme, jotka meille ovat tärkeitä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.